

KS. ZDZISŁAW JANIEC

MARYJA OŘĘDOWNICZKĄ
W ŚWIETLE FORMULARZA „NAJŚWIĘTSZA MARYJA PANNA
WSPOMOŻYCIELKA WIERNYCH”¹

WSTĘP

Formularz mszalny *Najświętsza Maryja Panna Wspomożycielka wier-nych*, pomieszczony w trzecim okresie zwykłym *Zbioru Mszy o Najświętszej Maryi Pannie*², zawiera teksty biblijne oraz eucharystyczne, które obfitują w teologiczne treści wstawiennictwa Maryi. Niniejszy artykuł ma za zadanie wskazać, w jaki sposób prawda o orędownictwie Matki Bożej wpisana została we wspomniane fragmenty oraz jak koresponduje to z tytułem formularza. W dalszej kolejności odpowiemy na pytanie o zasady doboru tekstów, którymi kierowali się autorzy w ramach omawianego formularza.

Artykuł składa się z trzech części. W części pierwszej omówiono hermeneutykę tekstów biblijnych: pierwszych czytań, psalmów, śpiewów przed Ewangelią oraz Ewangelii. Część drugą stanowi analiza tekstów eucharystycznych. Teksty liturgiczne przytoczone zostały w całości, w ich oryginalnym brzmieniu łacińskim oraz w wersji polskiej. Obie wersje zostały porównane w aspekcie zawartych w nich treści wstawienniczych. Następnie polskie teksty modlitw poddane są analizie lingwistycznej, co z kolei pozwala na wyprowadzenie wniosków teologiczno-liturgicznych. Ostatnią część pracy wypełniają prawdy, które wynikają ze słowa Bożego oraz słowa Ko-

Ks. dr hab. ZDZISŁAW JANIEC, prof. KUL – kierownik Katedry Liturgiki Pastoralnej w Instytucie Liturgiki i Homiletyki KUL; adres do korespondencji – e-mail: zjaniec@sandomierz.opoka.org.pl

¹ Artykuł jest oparty na książce: Z. J a n i e c. *Wstawiennictwo Maryi (studium liturgiczno-teologiczne na podstawie wybranych formularzy okresu zwykłego ze „Zbioru Mszy o Najświętszej Maryi Pannie”)*. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2010 s. 191-266; 308-410.

² *Zbiór Mszy o Najświętszej Maryi Pannie*. Wyd. I. Poznań 1998 (dalej skrót: ZMM). *Zbiór* jest tłumaczeniem łacińskiego *Collectio Missarum de Beata Maria Virgine*. Libreria Editrice Vaticana 1987 (dalej skrót: CM).

ścioła (*Logos*) oraz próba sformułowania na ich podstawie recepty dla dobrego chrześcijanina, według której winien postępować na co dzień (*Etos*).

1. HERMENEUTYKA TEKSTÓW BIBLIJNYCH

1.1. PIERWSZE CZYTANIE (Ap 12, 1-3. 7-12ab. 17)

1.1.1. Teologia tekstu

Omawiany tekst w zestawieniu z Rdz 3,15 podkreśla, że od czasu rajskiej nieprzyjaźni trwa walka Węża-szatana z potomstwem Niewiasty, czyli Kościołem, przybierając na sile w ciągu wieków. Nie tylko pojedynczy chrześcijanie są prześladowani, ale cały Kościół jako wspólnota ludu Bożego³. Kościół ukazany pod postacią Niewiasty jest zagrożony działaniem szatana, chcącym zniszczyć dzieło Chrystusa. Ale Kościół jest chroniony przez Boga⁴. W tym eonie, zapoczątkowanym przez zwycięstwo Chrystusa, szatanowi pozostał krótki czas do rozporządzenia⁵. Demon w swoim porywie na sprawę Bożą definitywnie przegrał, lecz na ziemi chce nadal szkodzić nie Bogu, lecz wiernym Kościoła, który ma za swoją Matkę Maryję Wspomożycielkę Wiernych⁶. Słusznie więc według tradycyjnej interpretacji rzymskokatolickiej „znaku Niewiasty” egzegeci uważają, że należy widzieć w nim Kościół i Maryję, która jest jego uosobieniem i wspomogieniem⁷.

1.1.2. Aspekt maryjny tekstu

Omawiany tekst celebracyjny, jak również cały rozdział 12 Apokalipsy należy do najbardziej dyskutowanych tekstów mariologii Nowego Testamentu. Chociaż nie zostało w nim wymienione imię Maryi, to egzegeci (i nie tylko) przyznają, że Maryja jest w nim obecna⁸. Zamiast imienia jest symbol

³ Por. *Komentarz do Apokalipsy*. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie języków oryginalnych ze wstępami i komentarzem*. Red. M. Peter (Stary Testament) i M. Wolniewicz (Nowy Testament). T. 1-3. Poznań 1975 s. 2707 (dalej skrót: BPoz).

⁴ Por. tamże.

⁵ *Komentarz praktyczny do Nowego Testamentu*. T. 2. Red. A. Jankowski. Poznań-Kraków 1999 s. 639.

⁶ Por. *Apokalipsa Świętego Jana (Wstęp – przekład z oryginału – komentarz)*. Oprac. A. Jankowski. W: *Pismo Święte Nowego Testamentu*. Red. E. Dąbrowski. T. 12. Poznań 1959 s. 213.

⁷ Por. W. Chrostowski. *Katolicki Komentarz Biblijny*. Warszawa 2001 s. 1560.

⁸ Na temat obecności Maryi w całej Księdze, a szczególnie w 12 jej rozdziale zob. A. Feuillet. *Le Messie et sa Mère d'après le chapitre XII de l'Apocalypse*. „Rivista biblica” 66:1959 s.55-

Niewiasty posiadający rysy indywidualne, a Słowo Boże odnosi je do Maryi, Matki Jezusa⁹: „Niewiasta porodziła Syna – Mężczyznę” (por. w. 5).

Pojęcie „Niewiasta” w tradycji prorockiej oznacza Jerozolimę i Naród Wybrany. Równocześnie tekst ten odnosi się do innych wypowiedzi prorockich, w których w centrum znajduje się Niewiasta, Matka Mesjasza. Mamy na uwadze mariologiczne teksty starotestamentalne: Rdz 3, 15; Iz 7, 14; Mi 5, 2-5. Z pewnością autor Apokalipsy znał te proroctwa, dlatego mógł dostrzec w „Niewieście obleczonej w słońce” (w. 1) Matkę oczekiwanego Zbawiciela¹⁰.

Mówiąc o mariologicznym sensie omawianego tekstu, należy go widzieć w perspektywie całej Ewangelii według św. Jana, a zwłaszcza fragmentu J 19, 25-27¹¹. Niewiasta, stojąca pod krzyżem nie symbolicznie, ale faktycznie, zrodziła Kościół w bólu, stając się jego Matką. W ten sposób także obraz Kościoła, owej apokaliptycznej Niewiasty, w Maryi otrzymuje wzór jako Matki Mesjasza i Matki wierzących¹². Należy zauważyć, że „różnica między Ap 12 a J 19,25-27 polega na tym, że scena z Apokalipsy ma zabarwienie eklezjalne, a Ewangelia koncentruje się na osobie Maryi. Toteż Ap 12 potwierdza eklezjalną rolę Maryi pod krzyżem. I odwrotnie – obecność Maryi przy Ukrzyżowanym pozwala nadać maryjny wymiar Niewieście walczącej ze Smokiem”¹³.

Mariologiczny wymiar tekstu zdaje się potwierdzać tradycja Ojców Kościoła, poświadczona w IV wieku, a sięgająca czasów św. Ireneusza, która utożsamia Niewiastę z Maryją. Podobnie św. Augustyn stwierdza, że „Niewiasta ta oznacza Dziewicę Maryję” (por. *De symbolo II*)¹⁴.

Do maryjnej interpretacji tekstu skłania się również A. Kassinga¹⁵. Badacz wychodzi od semickiego pojęcia więzi między jednostką a społecznością. Tam bowiem, gdzie jest wspólnota, są również jednostki, czyli tam,

86; tenże. *L'Apocalypse. État de la question*. Paris–Bruges 1963; F. Montagnini. *Problemi dell' Apocalisse in alcuni studi degli ultimi anni*. „Rivista biblica” 11:1963 s. 400-424; X. Pikaż. *Apocalipsis XII. El nacimiento pascual del Salvador*. „Salmanticensis” 23:1976 s.217-256; E. Corsini. *Apocalisse prima e dopo*. Torino 1980.

⁹ Por. *Komentarz do Apokalipsy* s. 2707.

¹⁰ Por. O. da Spinetoli. *Maryja w Biblii*. Przeł. A. Tronina. Niepokalanów 1997 s. 188.

¹¹ A. Feuillet. *Le Messie et sa Mère d'après le chapitre XII de l'Apocalypse*. „Rivista biblica” 66:1959 s.76-84.

¹² Por. H. Langkammer. *Apokalipsa świętego Jana*. Rzeszów 2001 s. 127-128.

¹³ Por. A. Serra. *Bibbia (Maria nella)*. W: *Nuovo Dizionario di Mariologia*. Roma 1985 s. 300.

¹⁴ Podaję za: R. Rubinkiewicz. *Komentarz do Apokalipsy*. W: *Komentarze biblijne do czytań mszalnych*. Red. J. Homerski. Lublin 1981 s. 193.

¹⁵ Por. A. Kassinga. *Die Kirche und Maria. Ihr Verhältnis im 12. Kapitel der Apokalypse*. Düsseldorf 1958 s. 161-163.

gdzie jest mowa o wspólnocie rodzącej Mesjasza, musi też być obecna Maryja jako przedstawicielka tej wspólnoty. Ona zachowuje swą osobowość, mimo podkreślania wymiaru eklezjalnego. Te dwa dzieła – osobiste Maryi i wspólnotowe Kościoła – są zamienne. Dotyczy to szczególnie Maryi i każdego, kto w planie zbawczym ma do spełnienia swoje zadanie. Miejsce Maryi jest zatem wyłączone i niepowtarzalne. To rozumowanie Kassinga i jego i argumentacja stanowią afirmację mariologicznej interpretacji tekstu.

Pojawiający się symbol Niewiasty jest „dwupiętrowy”¹⁶. Z pewnością jest on interpretowany eklezjologicznie, oznaczając lud Boży obu Testamentów. Jednakże w sensie eklezjologicznym zawiera się z konieczności także sens mariologiczny, stosownie do miejsca, jakie zajmuje w zbawczym planie Maryja, Matka Mesjasza¹⁷. Połączenie tradycji: Niewiasta – Izrael – Kościół pozwala Kościołowi realizować ideę identyfikacji Niewiasty jako Maryi, Matki Chrystusa, zwłaszcza w kontekście symboliki czwartej Ewangelii. Interpretacja mariologiczna rozważanego tekstu staje się zatem oczywista, przez uwzględnienie wymiaru typologicznego analizowanego tekstu¹⁸. Nic zatem dziwnego, że fragment ten często pojawia się w formularzach maryjnych podczas liturgii słowa. W ten sposób Kościół w osobie Niewiasty widzi Maryję postawioną jako Wspomożycielka Wiernych, wobec której szatan toczy wciąż bezpardonową walkę o ich dusze i wieczną przyszłość¹⁹.

1.2. PSALM RESPORSORYJNY (Jdt 16, 13. 14. 15)

1.2.1. Teologia tekstu

Judyta w swoim dziękczynieniu ukazuje przymioty Boga izraelskiego. Jest to Bóg wielki, wspaniały, przedziwny i niezwykłony (w. 13), nieskończenie mądry i wszechmogący (w. 17). Bóg Izraela to również Bóg dobry i miłosierny (w. 15). Judyta swoją postawą wiary zaświadcza o Bożym wsparciu i opiece²⁰.

¹⁶ *Komentarz praktyczny do Nowego Testamentu* t. 2 s. 639.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Por. *Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego*. Red. W. Chrostowski. Warszawa 2000 s. 1695.

¹⁹ Por. D. Dziadosz. *Najświętsza Maryja Panna Wspomożycielka wiernych*. W: *Nowe Msze o Najświętszej Maryi Pannie. Komentarze i homilie*. Red. A. Paciorek i H. Witczyk. Kielce 2008 s. 471.

²⁰ Por. S. Baksik. *Księga Judyty. Wstęp – przekład z oryginału – komentarz*. Poznań: Pallottinum 1963 s. 58-59.

Opatrzność Boża posługuje się w wykonywaniu swoich planów słabą niewiastą, by upokorzyć i pokonać pysznych i mocnych (por. 9, 9-11; 15, 2 n.)²¹. Ta pomoc i opieka nad Narodem Wybranym jest konsekwencją zawartego przymierza Boga z Izraelem (por. 9, 13)²².

1.2.2. Aspekt maryjny tekstu

Zarówno zaprezentowany powyżej hymn Judyty, jak i znacząca rola tej kobiety w historii Izraela sprawiły, że w Kościele zrodziły się bezpośrednie aluzje do figury Najświętszej Panny. Dlatego też tradycja Kościoła już od bardzo dawna upatruje w Judycie teologiczny typ i zapowiedź Maryi, która jako wierna i posłuszna reprezentantka ludu Bożego zostaje wybrana na narzędzie jego zbawienia. Judyta, biblijny typ Maryi, często się modli do Boga. Jej modlitwy należą do najzarliwszych prośb kierowanych do Pana, które odnaleźć można na kartach Starego Testamentu²³. Dzięki swemu męstwu i heroicznemu postawie zaufania mocy Bożej, Maryja staje się w ręku swego Pana skutecznym i potężnym narzędziem wstawienniczym w sprawach zbawienia. Maryja jest więc nową wojującą Judytą, która przez swoje wstawiennictwo do Boga wyprasza wiernym moce do walki ze złem.

1.3. AKLAMACJA „ALLELUIA” Z WERSETEM PRZED EWANGELIĄ (Łk 1, 45)

1.3.1. Hermeneutyka biblijna tekstu

Prologiem do tekstu Ewangelii w formularzu o *Najświętszej Maryi Panie Wspomożycielce wiernych* są słowa inspirowane wypowiedzią Elżbiety ze sceny Nawiedzenia, które wielbią wiarę Najświętszej Dziewicy: „Błogosławiona jesteś, Panno Maryjo, która uwierzyłaś, że spełnią się słowa powiedziane Tobie od Pana” (por. Łk 1, 45: „Błogosławiona jesteś, któraś uwierzyła, że spełnią się słowa powiedziane Ci od Pana”; tekst grecki: *καὶ μακαρία ἡ πιστεύουσα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου*). Wierniejszym przekładem tego makaryzmu jest oddanie greckiego *ὅτι* przez „ponieważ”, wówczas tekst biblijny brzmiałby następująco: „Błogosławiona jesteś, któraś uwierzyła, ponieważ spełnią się słowa

²¹ Por. A. Miller. *Das Buch Judith*. Bonn 1940 s. 24.

²² Por. Baksik. *Księga Judyty* s. 59.

²³ Zob. M. Gołębiowski. *Modlitwa w Starym Testamencie*. Warszawa 1996 s. 200-206.

powiedziane Ci od Pana”. Maryja jest „błogosławiona” z uwagi na szczególne macierzyństwo, które będzie Jej udziałem, jak również osobistą świętość, na ufność pokładaną ustawicznie w Bogu²⁴. Jest to pierwsze ewangeliczne błogosławieństwo wiary i pierwszy obraz Niewiasty wiary²⁵.

Maryja jest błogosławiona. W ustach Elżbiety słowa te podkreślają związek Maryi z Bogiem, stanowiący podstawę religijnie pojętego szczęścia. W słowach tych kryje się pochwała Maryi za Jej postawę w wobec złeczonego zadania. Błogosławieństwo Elżbiety wyraża życzenie, by Maryja była szczęśliwa²⁶. Ten ostatni aspekt dochodzi do głosu w pierwszych słowach, w których Elżbieta stawia Maryję ponad wszystkie niewiasty: „Błogosławiona jesteś między niewiastami” (Łk 1, 42) i wychwala poczętego Jezusa: „i błogosławiony jest owoc Twojego łona” (Łk 1, 42). Maryja powie o sobie: „Oto bowiem błogosławić mnie będą wszystkie pokolenia” (Łk 1, 48). W tym krótkim fragmencie widać wyraźnie uwielbienie za osobiste duchowe walory i za wyjątkowe łaski otrzymane od Boga²⁷.

1.4. EWANGELIA (J 2,1-11)

1.4.1. Teologia tekstu

W duchu tych egzegetycznych uściśleń łatwo jest zinterpretować scenę Janową w świetle nauki o Bożej Opatrzności. Bóg, jako dobry i zaradny Ojciec oraz mądry i potężny Pan całego wszechświata, nigdy nie pozostawia swych potrzebujących dzieci bez opieki. Szczególnym przejawem Jego troski o konkretne codzienne potrzeby ludzi była chociażby misja Jezusa, która w Kanie Galilejskiej położyła kres niepokojom nowożeńców, jak również misja Maryi, która zatroskanym matczynym okiem zaraz dostrzegła ten przejaw ich ludzkiej biedy. Znak, jaki w następstwie interwencji Maryi uczynił Jezus w Kanie, stał się dla Jego najbliższych uczniów oraz dla pozostałych weselników dowodem nie tylko wielkiej chwały Mesjasza, ale też przejawem Bożej Opatrzności.

²⁴ Por. Da Spinetoli. *Maryja w Biblii* s. 80.

²⁵ Por. W. Grundmann. *Das Evangelium nach Lukas*. Berlin 1961 s. 97-98.

²⁶ Por. F. Gryglewicz, *Komentarz do Łk 1, 39-45*. W: *Komentarze do czytań mszalnych rok C*. Red. S. Łach. Lublin 1981 s. 23.

²⁷ Por. tamże.

1.4.2. Aspekt maryjny tekstu

Na podstawie Janowej relacji o godach weselnych, w których uczestniczyli Jezus i Jego Matka, jest niezwykle prosto znaleźć uzasadnienie dla tytułu „Najświętsza Maryja Panna Wspomożycielka wiernych”. W perspektywie tego, co zdarzyło się w domu nowożeńców, Matka Jezusa okazała się rzeczywistą i najbliższą Wspomożycielką zakłopotanych domowników. Brak wina w najbardziej niespodziewanym momencie zabawy weselnej groził popuszczeniem radości młodych małżonków i zaproszonych przez nich gości. Gospodarze rzeczywiście znaleźli się w bardzo kłopotliwej sytuacji, której nie potrafili szybko i skutecznie zaradzić. W godzinie próby na ich drodze stanęła jednakże życzliwa, a co najważniejsze – właściwa osoba, czyli Maryja. Jako mądra, zaradna i doświadczona w sprawach codziennego życia niewiasta, jako kobieta wyczulona na potrzeby innych, a przede wszystkim jako potężna w swych prośbach Matka Syna Bożego, Maryja niezwłocznie dostrzegła potrzebę nowożeńców, natychmiast zaczęła im współczuć, dzielić ich troskę i zakłopotanie i w tej samej chwili podjęła kroki zmierzające do rozwiązania zaistniałej trudności. Maryja w Kanie Galilejskiej okazała się prawdziwą Wspomożycielką, umiejącą zauważyć trudną sytuację, potrafiącą dzielić ból i zatroskanie potrzebujących, jak też wyprosić im ratunek u swego Syna. Dla nowożeńców z Kany Matka Chrystusa stała się konkretnym oparciem w ich życiowej biedzie oraz wspomoczeniem w ich trudach. Biorąc pod uwagę ściśle teologiczny i uniwersalny wymiar Janowej perykopy, należy rozciągnąć opisaną tu rolę Maryi na wszelkie inne sytuacje i wszystkie czasy, w których wierni ufający Bogu modlą się w potrzebach do Niego i proszą o ratunek. Wszyscy oni znajdują na swej życiowej drodze konkretną pomoc w osobie Świętej Bożej Matki, która w pełni solidaryzuje się z ich sytuacją i skutecznie pomaga im uzyskać wybawienie.

2. HERMENEUTYKA TEKSTÓW EUCHOLOGIJNYCH

2.1. KOLEKTA

Deus, qui Genetrícem dilécti Filii tui
matrem et auxílium pópuli Christiáni constituísti,
præsta, quæsumus,
ut nos in eius protectiône vivámus

et Ecclesia tua perpetua pace laetetur.
 Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui Tecum vivit et
 regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum²⁸.

Boże, Ty ustanowiłeś Rodzicielkę swojego umiłowanego Syna
 Matką i Wspomożycielką chrześcijańskiego ludu,
 spraw,
 abyśmy żyli pod Jej opieką,
 a Twój Kościół niech się cieszy trwałym pokojem.
 Przez naszego Pana Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, który z Tobą żyje
 i króluje w jedności Ducha Świętego, Bóg, przez wszystkie wieki wieków²⁹.

2.1.2. Analiza porównawcza tekstu

W kolekcie, zarówno w oryginalnej wersji łacińskiej, jak i w tłumaczeniu polskim, nie ma bezpośredniego odniesienia do wstawiennictwa Maryi. Są w niej jednak zawarte syntagmy, które w sposób opisowy wskazują na wstawienniczą działalność Matki Bożej. Dosłowne, dokonane przez autora niniejszej publikacji tłumaczenie kluczowego fragmentu tej modlitwy: „qui Genetricem dilecti Filii tui matrem et auxilium populi christiani constituit”), zamieszczonej w *Collectio Missarum*, brzmi: „uczyniłeś Ją Matką i pomocą ludu chrześcijańskiego”, natomiast w polskim *Zbiorze Mszy* zawarto tłumaczenie: „ustanowiłeś Rodzicielkę swojego umiłowanego Syna Matką i Wspomożycielką chrześcijańskiego ludu”. Czasownik „czynić” jest synonimem czasownika „stanowić”. W wersji ze *Zbioru Mszy* dokonano zamiany zaimka „Ją” na rzeczownik „Rodzicielkę” (funkcjonujący w teologii jako określenie Maryi), dodano także rzeczownik „Wspomożycielką”, nawiązujący do tytułu omawianego formularza.

2.1.3. Hermeneutyka lingwistyczna tekstu

LEKSYKON:

- rzeczowniki
 - określenia Osób: Bóg, Rodzicielka, Syn, Matka, Wspomożycielka;
 - pozostałe: lud, opieka, Kościół, pokój;

²⁸ Zob. CM s. 162.

²⁹ Zob. ZMM s. 173.

- zaimki: ty, swojego, jej, twój;
- przymiotniki: umiłowany, chrześcijański, trwały;
- czasowniki: ustanowić, sprawiać, żyć, cieszyć się.

FORMY CZASOWNIKOWE:

- 2 os. l. poj. tryb oznajmującego czasu przeszłego: ustanowiłeś;
- 2 os. l. poj. trybu rozkazującego czasu teraźniejszego: spraw;
- 1 os. l. mn. trybu przypuszczającego (życzącego) czasu teraźniejszego: abyśmy żyli;
- 3 os. l. poj. trybu rozkazującego czas teraźniejszego: niech się cieszy.

SYNTAKSA:

Boże, Ty ustanowiłeś Rodzicielkę swojego umiłowanego Syna; Matką i Wspomożycielką chrześcijańskiego ludu; spraw, abyśmy żyli pod Jej opieką; a Twój Kościół niech się cieszy trwałym pokojem.

Tekst modlitwy stanowi zdanie wielokrotnie złożone: 1) współrzędnie, łącznie: ustanowiłeś, spraw; 2) podrzędnie – dopełnieniowe: spraw, abyśmy żyli; 3) współrzędnie, łącznie: spraw, niech się cieszy.

STRUKTURA:

Zwrot do Boga: Boże; uzasadnienie prośby: Ty ustanowiłeś Rodzicielkę; przedmiot prośby: spraw, abyśmy żyli pod Jej opieką, Kościół niech się cieszy trwałym pokojem; konkluzja trynitarna.

2.1.4. Kontekst liturgiczno-teologiczny

W omawianym formularzu po bezpośrednim zwrocie do Boga („Boże”) następuje zdanie oznajmujące w czasie przeszłym, będące pośrednim określeniem przymiotów Osoby, do której zwracane są słowa modlitwy. W sposób bezpośredni zaś zdanie to przywołuje dwa niezwykle istotne fakty teologiczne: ustanowienie Maryi Matką Chrystusa (Maryja określona jest jako „Rodzicielka umiłowanego Syna”) oraz, w konsekwencji pierwszego wydarzenia, ustanowienie Jej „Matką i Wspomożycielką chrześcijańskiego ludu”. W krótkim, pojedynczym zdaniu autorzy formularza oddali, z jednej strony, całą głębię istoty Bożego miłosierdzia: zesłanie Syna, który stał się człowiekiem dzięki Rodzicielce – Maryi, następnie wypełnił plan zbawienia przez swoją śmierć na Krzyżu, z drugiej zaś wskazali w sposób dobitny na

fakt, że misja Matki Bożej nie została zakończona. Bóg bowiem przeznaczył dla Niej niezwykle ważną rolę Strażniczki i obrończyni wiernych Kościoła Chrystusowego, a także ich Wspomożycielki we wszystkich codziennych trudnościach. Choć w omawianym formularzu nie odnajdujemy rzeczownika „wstawiennictwo”, jest sprawą oczywistą, że lud Boży może pokładać w Matce Bożej nadzieję i ufność, iż z Jej pomocą i za Jej przyczyną Bóg nie pozwoli wyrządzić krzywdy swoim wyznawcom. Wskazuje na to określenie Maryi, zawarte w tytule kolekty: „Wspomożycielka”. Boża Rodzicielka wspomaga lud, a owo wspomaganie wiernych odbywa się właśnie poprzez wstawiennictwo, czyli przez wypraszenie u Boga potrzebnych ludziom łask.

Po omówionym zdaniu twierdzącym następuje sformułowanie prośby. Zastosowany został czasownik w trybie rozkazującym: „spraw” oraz zdanie w trybie życzącym: „abyśmy żyli pod Jej opieką”, następnie: „a Twój Kościół niech się cieszy trwałym pokojem”. Podkreślono tym samym wstawienniczą rolę Maryi, o którą wierni proszą swojego Boga. Proszą także o trwałą pokój dla Kościoła, a więc – jak pisze D. Dziadosz – „[...] odnosi się ona pośrednio do wszelkich zagrożeń i niebezpieczeństw, na jakie napotyka wspólnota chrześcijan na swojej drodze poprzez wieki historii”³⁰. W dalszej części wypowiedzi badacz podsumowuje rolę Maryi Wspomożycielki: „Ludzie wiary w ciężkich chwilach próby i ucisku, które cechowały wiele ubiegłych epok i niestety powracają również w świecie dzisiejszym, mogą liczyć na skuteczną pomoc i obronę w osobie Matki Jezusa, która z Jego woli jest Matką wszystkich chrześcijan i ich czułą Wspomożycielką”³¹.

2.2. MODLITWA NAD DARAMI

Laudis tibi, Dómine, hóstias offérimus,
de Genetrícis Fílii tui memória lætántes,
et concéde, ut tantæ Matris auxílio,
te in ómnibus adversitatibus subveniéntem sentiámus
Per Dóminum nostrum Iesum Christum Fílium tuum, qui Tecum vivit et
regnat in unitáte Spíritus Sancti, Deus, per ómnia sæcúla sæculórum³².

³⁰ Dziadosz. *Najświętsza Maryja Panna Wspomożycielka wiernych* s. 475.

³¹ Tamże s. 475-476.

³² Zob. CM s. 162.

Wszechmogący Boże, składamy Tobie Ofiarę uwielbienia, z radością oddając cześć Rodzicielce Twojego Syna; spraw, abyśmy za wstawiennictwem takiej Matki we wszystkich przeciwnościach doznawali Twojej pomocy. Przez Chrystusa, Pana naszego³³.

2.2.1. Analiza porównawcza tekstu

W polskim przekładzie kolekty z omawianego formularza odnajdujemy bezpośrednie nawiązanie do wstawienniczej roli Maryi – syntagma „abyśmy za wstawiennictwem takiej Matki”. Tym samym przekład nie jest wierny łacińskiemu oryginałowi, w którym prośba wiernych o wstawiennictwo wyrażona została za pomocą wyrażenia przyimkowego „auxilio” – „z pomocą”. W znaczeniu teologicznym „wstawiennictwo Maryi” jest tożsame z „pomocą”, gdyż wyraża prawdę o ważnej roli, jaką Matka Boża odgrywa w Boskim planie zbawienia. Myśl ta zostanie pogłębiona w dalszym toku pracy.

2.2.2. Hermeneutyka lingwistyczna tekstu

LEKSYKON:

- rzeczowniki
 - określenia Osób: Bóg, Rodzicielka, Syn, Matka;
 - pozostałe: ofiara, uwielbienie, radość, cześć, wstawiennictwo, przeciwności, pomoc;
- zaimki: tobie, twojego, takiej, twojej;
- przymiotniki: wszystkich;
- czasowniki: składać, sprawiać, doznawać;
- imiesłowy: wszechmogący, oddając.

FORMY CZASOWNIKOWE:

- 1 os. l. mn. trybu oznajmującego czasu teraźniejszego: składamy;
- imiesłowy równoważnik zdania – imiesłów przysłówkowy czynny: oddając;
- 2 os. l. poj. trybu rozkazującego czasu teraźniejszego: spraw;
- 1 os. l. mn. trybu przypuszczającego (życzącego) czasu teraźniejszego: abyśmy doznawali.

³³ Zob. ZMM s. 173.

SYNTAKSA:

Wszchemogący Boże, składamy Tobie Ofiarę uwielbienia; z radością oddając cześć Rodzicielce Twojego Syna; spraw, abyśmy za wstawiennictwem takiej Matki; we wszystkich przeciwnościach doznawali Twojej pomocy.

Tekst modlitwy stanowią zdania złożone: 1) współrzędnie, łączne: składamy, oddając; 2) współrzędnie łączne: składamy, spraw; 3) podrzędnie, dopełnieniowe: spraw, abyśmy doznawali.

STRUKTURA:

Zwrot do Boga: Wszchemogący Boże; uzasadnienie prośby: składamy ofiarę, oddając cześć; przedmiot prośby: spraw, abyśmy doznawali.

2.2.3. Kontekst liturgiczno-teologiczny

Tekst modlitwy nad darami, zawartej w formularzu Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki Wiernych, stanowi niejako kwintesencję teologicznej prawdy o zbawieniu, które Bóg zesłał na grzeszną ludzkość przez Swojego Syna. Modlitwa rozpoczyna się wezwaniem do Boga: „Wszchemogący Boże”. Widać wyraźnie, że bezpośrednim adresatem prośb jest Bóg, określany tu przymiotnikiem „Wszchemogący”, a zatem horyzont Jego działań nie ma granic. W kolejnej syntagmie wierni wyrażają swoje uwielbienie dla Bożej mocy. Warto zwrócić uwagę na sposób, w jaki zostało to ujęte: uwielbienie stanowi Ofiarę, którą lud może złożyć swojemu Bogu. Zdanie „składamy Tobie Ofiarę uwielbienia” połączone jest relacją współrzędną („składamy”, „oddając”) z frazą mówiącą o czci, jaką uczestnicy liturgii oddają Matce Bożej, określanej mianem „Rodzicielki Twojego Syna”. Jest Bóg, jest Syn i jest Jego Rodzicielka, a wszystko w kontekście Wspomożenia Wiernych. Znamienna jest kolejna syntagma, w której za pomocą trybu życzącego („abyśmy doznawali”) wnoszący modlitwę proszą Boga: „spraw, abyśmy za wstawiennictwem takiej Matki we wszystkich przeciwnościach doznawali Twojej pomocy”. Warto postawić pytanie, co oznacza określenie „takiej Matki”. Odpowiedź wskaże nam zasadniczą myśli liturgiczno-teologiczną omawianej modlitwy: „takiej”, a więc „Rodzicielce Twojego Syna”, Tej, która porodziła Jezusa Chrystusa, Zbawiciela. Tylko „taka” Matka, Matka Boża, mogła stać się Wspomożycielką wiernego ludu. D. Działosz pisze: „To Ona jest tą zapowiadaną Niewiastą, o której mówił Bóg wężowi w ogrodzie Eden. Potomek zrodzony z Maryi, czyli Jezus Chrystus,

prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek, przystąpił do konfrontacji ze złem, śmiercią, grzechem i szatanem, przystąpił do odkupieńczej walki o człowieka”³⁴. Dlatego Maryja, Wspomożycielka Wiernych, może orędować za nami u Boga. Owo wstawiennictwo odbywa się zarówno w sprawach „nie-wielkich”, doczesnych, takich jak problemy dnia codziennego, ale także w poważnych kwestiach dotyczących życia wiecznego. Maryję bowiem cechują „posłuszeństwo, bezgrzeszność i świętość, to one decydują o wadze i skuteczności Jej słów i modlitw składanych przed tronem Bożym”³⁵. Dlatego za Jej wstawiennictwem musimy starać się o czystość naszego życia, abyśmy mogli osiągnąć życie wieczne.

2.3. PREFACJA

Vere dignum et iustum est, æquum et salutäre,
nos tibi semper et ubique grátias ágere,
Dómine, sancte Pater, omnípotens ætérne Deus,
per Christum Dóminum nostrum.
Quia immaculátam Vírginem Maríam,
Fílii tui Genetrícem,
matrem et auxílium pópuli Christiáni constituísti,
ut, ipsa protegénte,
fídei certámen certet intrépidus,
in Apostolórum doctrína firmus consístat,
et inter mundi procéllas incédatur secúrus,
donec ad cæléstem civitátem lætus pervéniat.
Propter quod nunc et usque in sáeculum,
cum omni milítia Angelórum,
devóta tibi mente concínimus,
clamántes atque dicéntes:³⁶

Zaprawdę, godne to i sprawiedliwe, słuszne i zbawienne, abyśmy zawsze i wszędzie Tobie składali dziękczynienie, Panie, Ojczye święty, wszechmogący, wieczny Boże, przez naszego Pana Jezusa Chrystusa.

³⁴ Dz i a d o s z. *Najświętsza Maryja Panna Wspomożycielka wiernych* s. 481.

³⁵ Tamże s. 479.

³⁶ Zob. CM s. 162-163.

Ty Niepokalaną Dziewicę Maryję, Rodzicielkę swojego Syna, uczyniłeś Matką i Wspomożycielką chrześcijańskiego ludu, aby pod Jej opieką nieustraszenie walczył w obronie wiary, trwał mocno w nauce Apostołów i bezpiecznie kroczył wśród nawałnic świata, aż dojdzie z radością do niebieskiej ojczyzny.

Dlatego teraz i na wieki ze wszystkimi zastępami Aniołów śpiewamy sercem Tobie oddanym, z uniesieniem wołając:³⁷

2.3.1. Analiza porównawcza tekstu

Zarówno wersja łacińska, jak i polski przekład prefacji z omawianego formularza nie odnoszą się w sposób bezpośredni do wstawiennictwa Maryi. Jednakże, podobnie jak w innych formularzach maryjnych, ta szczególna rola Matki Bożej wyrażona jest za pomocą peryfrazy, przez szerokie omówienie Jej działalności. W polskim przekładzie są to syntagmy: „Ty Niepokalaną Dziewicę Maryję, Rodzicielkę swojego Syna, uczyniłeś Matką i Wspomożycielką chrześcijańskiego ludu, aby pod Jej opieką nieustraszenie walczył w obronie wiary, trwał mocno w nauce Apostołów i bezpiecznie kroczył wśród nawałnic świata, aż dojdzie z radością do niebieskiej ojczyzny”.

2.2.2. Hermeneutyka lingwistyczna tekstu

LEKSYKON:

- rzeczowniki
 - określenia Osób: Dziewica Maryja, Rodzicielka, Syn, Matka, Wspomożycielka;
 - pozostałe: lud, opieka, obrona, wiara, nauka, Apostołowie, nawałnice, świat, ojczyzna;
- zaimki: Ty, swojego, Jej;
- przymiotniki: Niepokalaną, chrześcijańskiego, niebieskiej;
- przysłówki: nieustraszenie, mocno, bezpiecznie;
- czasowniki: uczyniłeś, walczył, trwał, kroczył, dojdzie.

FORMY CZASOWNIKOWE:

- 2 os. l. poj. czas przeszłego – uczyniłeś;

³⁷ Zob. ZMM s. 173-174.

- 3 os. l. poj. trybu przypuszczającego czasu teraźniejszego: aby walczył, trwał, kroczył;
- 3 os. l. poj. czas przyszłego: dojdzie.

SYNTAKSA:

Ty Niepokalaną Dziewicę Maryję; Rodzicielkę swojego Syna; uczyniłeś Matką i Wspomożycielką chrześcijańskiego ludu; aby pod Jej opieką nieustraszenie walczył w obronie wiary; trwał mocno w nauce Apostołów; i bezpiecznie kroczył wśród nawałnic świata; aż dojdzie z radością do niebieskiej ojczyzny.

Tekst modlitwy stanowią zdania: 1) złożone podrzędnie okolicznikowe celu: uczyniłeś, aby walczył; 2) złożone współrzędnie łączne: walczył, trwał, kroczył; 3) złożone podrzędnie, okolicznikowe czasu: kroczył, aż dojdzie.

2.3.3. Kontekst liturgiczno-teologiczny

Pierwsza syntagma prefacji w formularzu *Najświętsza Maryja Panna Wspomożycielka wiernych* przytacza teologiczną prawdę o ustanowieniu Maryi, nazwanej tu „Niepokalaną Dziewicą Maryją, Matką Twojego Syna”, „Matką i Wspomożycielką chrześcijańskiego ludu”. To właśnie Boże Rodzicielstwo sprawiło, że Przczysta Dziewica, Matka tego, który przez swoją śmierć na krzyżu zmiażdżył głowę węża, może dziś być Opiekunką w walce chrześcijan z wrogiem wewnętrznym Kościoła – grzechem, a także z wszelkimi nieprzyjaciółmi z zewnątrz, którzy od chwili powstania Wspólnoty Chrystusowej próbują jej na wszelkie możliwe sposoby zaszkodzić. Kolejne syntagmy prefacji mówią o wielkiej roli, jaką Bóg przypisał Maryi, Wspomożycielce wiernych. Została ona wyznaczona na Opiekunkę ludu Bożego, który wspierany Jej mocą, winien nieustraszenie walczyć w obronie swej wiary, mimo licznych pokus trwać w nauce pierwszych uczniów Chrystusa – Apostołów i nie poddawał się zawirowaniom, jaki przynosi świat. Ta niezłomna postawa wiernych ma ich doprowadzić do osiągnięcia szczęścia wiecznego w niebie. Trzeba bowiem pamiętać, że siły ciemności nie śpią i wciąż zagrażają ludzkości i Kościołowi. Jak pisze D. Dziadosz, ucisk, prześladowanie i cierpienie są wpisane w dzieje Kościoła³⁸. Ale ta świadomość, podkreśla dalej badacz, jest szczególnie istotna dzisiaj, gdyż „obec-

³⁸ Dziadosz, *Najświętsza Maryja Panna, Wspomożycielka wiernych* s. 476.

ny czas w historii Kościoła to czas próby i doświadczenia, który ma owocować wiernością i zahartowaną w ogniu próby silną wiarą chrześcijan³⁹. Dlatego Bóg zadbał o to, aby członkowie Jego Wspólnoty nie pozostawali w tej walce sami. Bój o Kościół wyraża się w trosce o zachowanie czystości wiary, o niezaprzepaszczanie tego, co zostawili nam w swym testamencie Apostołowie, Ojcowie Kościoła, liczni święci i wszyscy, którym leżała na sercu prawdziwa wiara w Chrystusa zmartwychwstałego. Dbałość Boga o Kościół w niezwykle sposób wyrażona została ustanowieniem Maryi Wspomożycielką wiernych. Ta, która mimo licznych przeciwności, pozostała Bogu wierna do końca, stanowi dziś dla nas prawdziwy wzór do naśladowania w kwestii gorliwego wypełniania woli Chrystusa⁴⁰. Jest naszą Opiekunką, do której możemy się zwrócić z każdą troską, burzącą spokojną wędrówkę ku zbawieniu.

2.4. MODLITWA PO KOMUNII

Sumptis, Dómine, cæléstibus sacraméntis
et beátæ Vírgins Maríæ suffúlti auxílio,
te súpplíces exorámus,
ut, degénerem exuéntes vetustátem,
Jesum Christum induámus, novæ generatiónis auctórem
Qui vivit et regnat in sæcula sæculórum⁴¹.

Boże, nasz Ojczy, przyjąwszy Najświętszy Sakrament, pokornie Cię błagamy, abyśmy wsparci pomocą Błogosławionej Dziewicy Maryi, wyzbyli się dawnych grzechów i przyoblekli w Jezusa Chrystusa, sprawcę odrodzenia. Który żyje i króluje na wieki wieków⁴².

2.4.1. Analiza porównawcza tekstu

Podobnie jak w poprzedniej modlitwie, tak i w tekście modlitwy po komunii z omawianego formularza nie dostrzegamy bezpośredniego nawiązania do wstawiennictwa Maryi. Nawiązanie do postaci Matki Bożej wyraż-

³⁹ Tamże.

⁴⁰ Por. tamże.

⁴¹ Zob. CM s. 163.

⁴² Zob. ZMM s. 174.

one jest w syntagmie (wersja łacińska): „beatae Virgins Mariæ suffulti auxilio” – w dosłownym tłumaczeniu: „podtrzymywani pomocą Błogosławionej Maryi Dziewicy”. Przekład polski tej syntagmy, zawarty w *Zbiorze Mszy*, funkcjonuje w brzmieniu: „abyśmy wsparci pomocą Błogosławionej Dziewicy Maryi”.

2.4.2. Hermeneutyka lingwistyczna tekstu

LEKSYKON:

- rzeczowniki
 - określenia Osób: Bóg, Ojciec, Dziewica, Maryja, Jezus, Chrystus;
 - pozostałe: sakrament, pomoc, grzechy, sprawca, odrodzenie;
- zaimki: Cię;
- przymiotniki: Najświętszy, Błogosławionej, dawnych;
- czasowniki: błagać, wyzbyć, przyoblekać;
- imiesłowy: przyjąwszy.

FORMY CZASOWNIKOWE:

- 3 os. l. mn. trybu oznajmującego czasu teraźniejszego: błagamy;
- 1 os. l. mn. trybu przypuszczającego (życzącego) czasu teraźniejszego: abyśmy wyzbyli się, abyśmy przyoblekli (się);
- imiesłów przysłówkowy uprzedni – przyjąwszy.

SYNTAKSA:

Boże, nasz Ojcze, przyjąwszy Najświętszy Sakrament; pokornie Cię błagamy; abyśmy wsparci pomocą Błogosławionej Dziewicy Maryi; wyzbyli się dawnych grzechów; i przyoblekli w Jezusa Chrystusa; sprawcę odrodzenia; który żyje i króluje na wieki wieków.

Tekst modlitwy stanowią zdania złożone: 1) współrzędnie, łączne: przyjąwszy, błagamy; 2) podrzędnie, dopełnieniowe: błagamy, abyśmy wyzbyli się; 3) podrzędnie, dopełnieniowe: błagamy, abyśmy przyoblekli (się); 4) współrzędnie, łączne: wyzbyli się, przyoblekli (się).

STRUKTURA:

Zwrot do Boga: Boże, nasz Ojcze; uzasadnienie prośby: wsparci pomocą Błogosławionej Dziewicy Maryi; przedmiot prośby: abyśmy wyzbyli się dawnych grzechów i przyoblekli w Jezusa Chrystusa.

2.4.3. Kontekst liturgiczno-teologiczny

Modlitwa po Komunii w omawianym formularzu rozpoczyna się bezpośrednim zwrotem do Boga („Boże, nasz Ojciec”), następnie mowa jest o fakcie przyjęcia Komunii Świętej (wyrażonym za pomocą imiesłowu „przyjąwszy”). W dalszej kolejności wyrażana jest prośba o wyzbycie się „dawnych grzechów” i przyobleczenie „w Jezusa Chrystusa, sprawcę odrodzenia”. Praca człowieka nad sobą i swoją wiarą, która ma się wyrażać w nieustannej walce z grzechem i zakończyć narodzinami nowego „ja”, odrzucającego pokusy węża i grzechy nieposłuszeństwa, jest wspomagana pomocą Matki Bożej, określanej w niniejszym tekście tytułem „Błogosławionej Dziewicy Maryi”. Jak było wielokrotnie w naszych dotychczasowych rozważaniach podkreślane, Maryja, Niepokalana Dziewica, przyniosła światu Zbawiciela. Jako Matka była Mu przez cały czas wierna. Odniosła w ten sposób zwycięstwo nad szatanem. Choć, trzeba pamiętać, Jej siła wewnętrzna była niejednokrotnie wystawiana na ciężką próbę. Podobnie my, podczas naszej ziemskiej wędrówki, czujemy się zagubieni, częstokroć pozostawieni sami sobie w konfrontacji z niesprawiedliwością ze strony innych ludzi i świata. Dlatego zawsze winniśmy pamiętać o Niepokalanej i za Jej przykładem nie poddawać się, wciąż od siebie wymagać, aby dzień po dniu odnosić zwycięstwo nad złem i stawać się lepszymi. W wędrówce do nieba Kościół pielgrzymujący napotyka wiele przeszkód – są to zarówno własne słabości, jak i liczne zagrożenia z zewnątrz. Ale nieustanna modlitwa do orędującej za nim u Boga Maryi pozwala stawić czoło pokusom szatana, jak również przynosi nadzieję dla wszystkich, którym wiara w Jezusa Chrystusa przynosi prześladowania i cierpienie⁴³.

3. ZAKOŃCZENIE

3.1. LOGOS

Analiza tekstów biblijnych i euchologicznych pozwoliła nam dotrzeć do zawartych w nich głębokich prawd teologicznych związanych ze wstawieniem Maryi. Nabierają one szczególnego znaczenia w kontekście tytułu omawianego formularza *Najświętsza Maryja Panna Wspomożycielka wier-*

⁴³ Por. D z i a d o s z. *Najświętsza Maryja Panna Wspomożycielka wiernych* s. 482-483.

nych. Zawarta w pierwszym czytaniu apokaliptyczna wizja walki Szatana z Kościołem pozwala dostrzec istotę roli Maryi-Wspomożycielki dla całego Kościoła. Niewiasta z Apokalipsy utożsamiana jest od epoki Ojców Kościoła z Maryją, która zrodziła Kościół. Dzieło Maryi jest zatem podwójne – osobiste oraz wspólnotowe. Matka Boża przez swoje absolutne posłuszeństwo Bogu stała się Matką Zbawiciela, a tym samym – Matką Kościoła. Bóg w swej niezmierniej dobroci czuwa nad swoim ludem. Jak wynika z psalmu responsoryjnego pomoc, jaką otacza Bóg Izrael, wynika z zawartego z nim przymierza. Opatrzność Boża posługuje się niewiastą, aby upokorzyć siły zła. Biblijna Judyta jest typem Maryi, która przez swoje zawierzenie Bogu została wybrana na narzędzie zbawienia. Antytyp, czyli Maryja, jest narzędziem wstawienniczym w rękach Pana. Jest „błogosławiona”, bo złożyła ufność w Bogu. Ukazany w Ewangelii obraz Chrystusa, który dba o potrzeby ludzkie, jest znakiem Boga, dobrego Ojca, Pana wszechświata. Potrzebę nowożeńców zauważyła Maryja. W tym kontekście Matka Boża jest rzeczywistą Wspomożycielką wiernych. Wstawia się i oręduje za wiernym ludem, a także za całym Kościołem, który znajduje się w nieustannym zagrożeniu. Jak wynika z tekstów eucharystycznych, Maryja jest Wspomożycielką, ponieważ stała się Rodzicielką Chrystusa. Ta szczególna misja – Matki Boga – mogła stać się udziałem tylko niewiasty absolutnie posłusznej woli Boga. Misja ta nie zakończyła się jednak z chwilą śmierci Jezusa na krzyżu. Maryja wzięta do nieba wstawia się za ludem pielgrzymującym do Boga i dba o cały Kościół.

3.2. ETOS

Podstawową prawdą pastoralną, która wynika z analizowanego formularza, jest fakt nieustannego wspomagania wiernych przez Matkę Bożą. To szczególne wstawiennictwo Maryi, zawarte w jedynym pośrednictwie Chrystusa, dotyczy zarówno Kościoła, jak i poszczególnych jego członków. Dziś wierni Kościoła winni mieć świadomość ciągłego zagrożenia, które dotyczy wspólnoty. To zagrożenie płynie zarówno z zewnątrz, jak i z wewnątrz. Widoczne jest na płaszczyźnie społecznej, ale przede wszystkim duchowej. Kościół, od zawsze targany przez tych, którzy chcą go zniszczyć, musi trwać w postawie gotowości, aby nieustannie odpierać ataki nieprzyjaciół.

W tym szczególnym zadaniu członków Kościoła wspiera Maryja, wzywana tytułem Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki wiernych. Bóg, ustanawiając Maryję Wspomożycielką, postawił przed człowiekiem dwa

istotne zadania. Pierwsze polega na uważnym studiowaniu postawy Maryi i naśladowaniu Jej. Maryja Rodzicielka Chrystusa, świadek i uczestnik Jego męki, jest dla nas doskonałym wzorem cnót. Naśladowanie Maryi jest podstawowym czynnikiem w walce ze złem. Zadanie drugie, równie istotne, wyrażone zostały w prefacji studiowanego formularza. Człowiek współczesny nie może pod żadnym pozorem zaprzepaścić tego wielkiego daru Boga, jakim jest Jego Opieka, wyrażona ustanowieniem Najświętszej Maryi Wspomożycielki wiernych. Pielęgnowanie tego Bożego daru winno polegać między innymi na oddawaniu Matce Bożej należnej Jej czci. Omawiany formularz mszalny w sposób poprawny pozwala wypełnić zadanie, jakie stawia przed nami miłosierny Bóg.

BIBLIOGRAFIA

- A r i e n t i G.: Esemplarità della Beata Virgine Madre, Discepola di Cristo, Madre della Chiesa. Contributo alla spiritualità cristiana dell'eucologia della "Collectio missarum de Beata Maria Virgine". Roma 1996.
- A u g é A.: Eucologia. W: Nuovo Dizionario di Liturgia. Red. D. Sartore D., A.M Triacca. Roma 1984.
- Algunas impresiones sobre las nuevas „misas marianas”. „Ephemerides Mariologicae” 38: 1988 s. 371-384.
- C a t e l l a A.: La „Collectio Missarum de Beata Maria Vergine“. Analisi della eucologia. „Rivista liturgica” 75 :1988 s. 82-111.
- C z e r w i k S.: Maryja Dziewica w rocznym cyklu obchodów tajemnic Chrystusa na podstawie „Collectio missarum de Beata Maria Virgine”. W: Matka Jezusa pośród pielgrzymującego Kościoła. Red. J.S. Gajek, K. Pek. Warszawa 1993.
- D u r a k A.: Collectio Missarum de Maria Virgine, Congregatio pro Cultu Divino, Editio Typica, Libreria Editrice Vaticana 1987. „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 1987 nr 3 s. 266-267.
- K u l b a c k i P.: „Święta Maryja, Boża Rodzicielka”. Analiza tekstów formularza mszalnego. „Salvatoris Mater” 10:2008 nr 4 119-132.
- M a ł a c z y ń s k i F.: Zbiór Mszy o Najświętszej Maryi Panie. „Anamnesis” 2:1996/1997 nr 9 s. 79- 80.
- S o d i M.: Con Maria verso Cristo. Messe della beata Vergine Maria. Milano: Edizioni Paoline 1990.
- S z c z e p a n i e c S.: Metafora Oblubieńca i Oblubienicy w „Zbiorze Mszy o Najświętszej Maryi Pannie. W: Ku liturgii. Red. R. Biel. Tarnów: Biblos 2005 s. 301-307.
- T r a c e y W.C.: Beata Maria Virgo iuxta crucem Domini I. Formulary 11 of the Collectio Missarum de Beata Maria Virgine. From a study of the liturgical use of the Sacred Scriptures and the euchology towards a liturgical theology. Romae 1997.
- Z a c h a r a M.: Naśladowanie Maryi w Zbiorze Mszy o Najświętszej Maryi Pannie. „Salvatoris Mater” 7: 2005 nr 3-4 s. 278-289.

MARY AS AN INTERCESSOR IN THE LIGHT OF THE MASS FORM
“VIRGIN MARY THE HELPER OF THE FAITHFUL”

S u m m a r y

The article is devoted to Virgin Mary's interceding role. It is based on the hermeneutics of the celebration texts in the Mass form *Virgin Mary the Helper of the Faithful* contained in *Collectio Missarum de Beata Maria Virgine*.

The study consists of three parts: the first one contains an analysis of Biblical texts (the 1st reading, the responsorial psalm, the song before the Gospel, and the Gospel itself); the second part presents an analysis of euchologic prayers (the collect, the offertory prayer, the preface and the prayer after the Communion), and the third one has a synthetic character and contains theological-liturgical conclusions. They are contained in the Logos (the truths resulting from the analysis) and in the Ethos (application of these truths in life).

Translated by Tadeusz Karłowicz

Słowa kluczowe: hermeneutyka, euchologia, syntagma, syntaksa.

Key words: hermeneutics, euchology, syntagm, syntax.